

การศึกษาสังเคราะห์ความรู้และสถานภาพการวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ในเขตจังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย

ฟรานซิส นันตะสุนนท์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Corresponding author: nuntasukon_f@silpakorn.edu

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอผลการศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ 1) สถานภาพงานวิจัยบริเวณที่มีการระบุลักษณะทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยาในเขตจังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี และประจวบคีรีขันธ์ พบว่ามีงานศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึง 2562 รวมทั้งสิ้น 36 เรื่อง 2) ปรากฏแนวคิดพื้นฐานจากงานวิจัยที่สำคัญทั้งสิ้น 5 ด้าน ได้แก่ ค่าความจำเพาะจากตัวแปรหุ่นของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนเพลงที่บันทึกคำร้อง จำนวนเพลงที่บันทึกโน้ตดนตรี จำนวนเอกสารอ้างอิงทั้งหมด และ จำนวนภาพประกอบ ทั้งหมดแสดงสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางบวกต่อปริมาณเนื้อหางานวิจัย 3) มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูล แผนที่และการระบุลักษณะทางมานุษยดนตรีวิทยา จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น 281 ตำบล พบกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสิ้น 99 กลุ่ม ได้แก่ ไทยโซ่ง 31 กลุ่ม กะเหรี่ยง 25 กลุ่ม มอญ 17 กลุ่ม ลาวเวียง 10 กลุ่ม ลาวครั่ง 7 กลุ่ม ไทยยวน 7 กลุ่ม ไทยพวน 1 กลุ่ม และละว้า 1 กลุ่ม ในแต่ละจังหวัด 4) การรวบรวมองค์ความรู้ร่วมในศิลปะการแสดงของชาติพันธุ์ต่าง ๆ พบว่าชุมชนมีการใช้ดนตรีสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนตนเองผ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการพลัดถิ่น (Diaspora) เป็นมโนทัศน์หลัก และ 5) สำหรับประเด็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต เพื่อกระตุ้นความสนใจ เผยแพร่ ถ่ายทอดและฟื้นฟูดนตรีชาติพันธุ์ยังมีประเด็นที่ควรดำเนินการต่อไป 3 ด้าน ได้แก่ (1) การสำรวจเชิงลึกในพื้นที่ที่ยังไม่เคยมีข้อมูลรายงานอีก 67 พื้นที่ (2) การวิจัยศึกษาสถานภาพความรู้ปัจจุบันของกลุ่มไทยพวน ลาวครั่ง ลาวใต้ และ (3) รายงานการศึกษาดนตรีชาติพันธุ์วิทยาในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

คำสำคัญ : 1. ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา 2. การวิเคราะห์ห้วงนิเวศ 3. แผนที่ 4. ภาคตะวันตกของประเทศไทย

A synthesis of ethnomusicological knowledge and the exploratory research on ethnomusicology in western provinces of Thailand

Francis Nuntasukon

Faculty of Arts, Silpakorn University,

Nakhon Pathom 73000, Thailand

Corresponding author: nuntasukon_f@silpakorn.edu

Abstract

The purposes of this research paper are to present five aspects of the research results. First, after Kanchanaburi, Phetchaburi, Ratchaburi, Nakhon Pathom, Samut Sakhon, Samut Songkhram, Suphanburi and Prachuap Khiri Khan were selected due to their ethnographic music, the exploratory research were conducted and found that, from 1998 to 2019, the number of studies on related issues is 36. Second, there are five aspects of variables in all explored research studies and they showed a significant positive correlation in the amount of research content. The five important variables for the basic characteristics in the research areas are (1) the dummy variable of Kanchanaburi Province, (2) the number of variable of recorded songs, (3) the number of variable of musicnotation, (4) the total number of variable of research citations, and (5) the number of illustrations. Third, based upon the characterization of anthropological music, the database and the location mapping were created from preliminary survey of 281 sub-districts in the 8 provinces. This database composed of 99 ethnic groups, 31 Tai-Song groups, 25 Karen groups, 17 Mon groups, 10 Lao-Wiang groups, 7 Lao-Khrang groups, 7 Tai-Yuan groups, 1 Tai-Phuan group, and 1 Lawa group. Fourth, to comprehend the knowledge of performing arts collected from various ethnic groups, the results showed that each community used music to reflect their ethnic identity. The lyrics of the music of these peoples concern their history about “diaspora”. Finally, the current research suggests that three areas of research which need to be further conducted are (1) an in-depth survey study of the remaining 67 provinces, (2) the status of current ethnomusicology concerning Tai-Phuan, Lao-Khrang, Southern-Lao ethnic people, and (3) the study of ethnic music in Samut Songkhram Province. These potential relevant research issues will help stimulate the public’s interest, disseminate, transmit and restore ethnic music.

Keywords: 1. Ethnomusicology 2. Meta-analysis 3. Map 4. Western region of Thailand

บทนำ

การศึกษาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้ในเอกสารของสถาบันการศึกษาถือเป็นงานที่สำคัญในการเข้าใจระบบความคิดของสังคมในการสั่งสมและจัดการองค์ความรู้โดยงานวิจัยในแนวทางดังกล่าวยังไม่มีผู้ใดสนใจศึกษามากนักในการศึกษาผลงานดังกล่าวในฐานะ “ตัวบท” ในสาขาวิชาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา ทั้งนี้การสังเคราะห์กรอบแนวคิดที่ผ่านมาในอดีตมีความสำคัญต่อการให้ก้าวเดินไปข้างหน้าของกระบวนการสร้างองค์ความรู้ โดยเฉพาะเป็นเรื่องหนึ่งในการสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีที่อุปนัยจากแนวทางการศึกษาทางดนตรีวิทยาของไทยอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้หากนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบันพบข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ที่ตลอดเวลากว่า 20 ปี เพียง 32 กลุ่ม/พื้นที่ จากข้อมูลงานวิจัยด้านกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่เขตจังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทยทั้งหมด กล่าวคือยังมีพื้นที่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการสำรวจวิจัยจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ภายใต้สถานภาพงานวิจัยในปัจจุบันยังพบวาทกรรมข้อมูลด้านดนตรีชาติพันธุ์ของบางกลุ่มชาติพันธุ์ หรือบางจังหวัดอย่างเป็นระบบเพื่อติดตามพัฒนาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญของโครงการวิจัยพื้นฐานเชิงสำรวจข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีฐานราก (ground theory) ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะสำคัญที่ใช้ในแง่วิธีวิทยาและลักษณะเฉพาะเชิงคุณภาพสำคัญในข้อมูลที่ค้นพบ รวมทั้งการกำหนดประเด็นงานวิจัยที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ภาคตะวันตกในอนาคต

ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับท้องถิ่นในประเทศไทยเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ โดยมีการสะสมทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน เช่น โครงการศึกษาลุ่มน้ำท่าจีนซึ่งศึกษาลักษณะทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางสังคมของชุมชนในภาคตะวันตกในรูปของโครงการพหุวิทยาการ หากพิจารณาศิลปะและวัฒนธรรมของ “ภาคตะวันตก” เช่น ศิลปกรรมพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรีที่อยู่ในวัดโบราณต่าง ๆ สืบทอดฝีมือช่างสมัยอยุธยา มาจนถึงปัจจุบัน มีลักษณะเด่นเฉพาะจนเรียกว่า “สกุลช่างเพชรบุรี” ในแถบที่ลุ่มภาคกลางของภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดนครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี และ สุพรรณบุรี เป็นบริเวณที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และมีการละเล่นพื้นบ้านหลายชนิด อาทิ เพลงฉ่อย

เพลงพวงมาลัย เพลงอีแซว เพลงปรบไก่ ในแถบจังหวัดนครปฐมและราชบุรี เพลงเหย่ย เพลงร่อยพรระชา ในจังหวัดกาญจนบุรี การเล่นหนังใหญ่ที่วัดขนอน จังหวัดราชบุรี และการเล่นเพลงทรงเครื่องที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น (Euaprasert, 1987: 14) โดยการนำเสนอความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในภาคตะวันตกผ่านงานศึกษาทางดนตรีวิทยา นับเป็นกรอบการเลือกแนวเรื่อง (theme) หรือประเด็น (issue) ที่เหมาะสมในการประมวลและสังเคราะห์เนื้อหาและประเด็นวิจัย เพื่อให้เกิดวิธีวิทยาในงานศึกษาชาติพันธุ์ในภาคตะวันตกที่เชื่อมโยงองค์ความรู้กับงานศึกษาชาติพันธุ์ที่มีอยู่ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) สำรวจสถานภาพงานวิจัยบริเวณที่มีการระบุลักษณะทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยาในเขตจังหวัดภาคตะวันตกของประเทศไทย
- 2) สังเคราะห์แนวคิดพื้นฐานจากงานวิจัยที่พบ เพื่อระบุลักษณะสำคัญด้านวิธีวิทยาที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานเอกสารวิจัย
- 3) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการสืบค้น การสร้างแผนที่และหมวดหมู่ของเสียงดนตรีที่จำแนกได้ทางลักษณะมานุษยดนตรีวิทยาในแต่ละจังหวัด
- 4) สังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมในศิลปะการแสดงของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเขตจังหวัดภาคตะวันตกที่เคยดำเนินงานวิจัยแล้ว
- 5) วิเคราะห์ประเด็นงานวิจัยที่ยังเป็นช่องว่างเพื่อ กระตุ้นความสนใจ เผยแพร่ ถ่ายทอด หรือฟื้นฟูดนตรีชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

การเคลื่อนย้ายของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้มีการผสมผสานทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยการศึกษาเชิงแผนที่หรือบริเวณที่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์และภาษา ภายใต้การศึกษาของสมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (Burusphat, Deepadung, Suraratdecha, Patpong, Ardsmiti, & Setapong, 2011: 89) ได้กล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับแผนที่ทางภาษาที่ครอบคลุมภูมิภาคตะวันตกบริเวณที่มีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ใน 7 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

และสุพรรณบุรี เพื่อสร้างแผนที่กลุ่มชาติพันธุ์และภาษา จากข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้มีการผสมผสานทางภาษา และวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมทั้งคนไทย ทำให้ชุมชนภาษาแตกต่างจากอดีตที่เคยศึกษากันมา การจัดทำแผนที่กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาด้วยการใช้ข้อมูลจากเอกสาร จากแบบสำรวจ และจากการออกภาคสนาม ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวกับแผนที่ภาษาที่ครอบคลุมภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วย “คู่มือแผนที่ภาษาในประเทศไทย” ของ เจอร์เกนีย์ และ ธีระพันธ์ ล. ทองคำ ปี พ.ศ. 2520 (Gainey, & Thongkum, 1977) กล่าวถึงข้อมูลและขั้นตอนของการทำแผนที่ ว่ามีการเก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามจำนวน 861 ชุดไปยังนายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด และมีชนนารีชาวต่างประเทศที่ทำงานอยู่ตามที่ตั้งต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาประมาณร้อยละ 90 การทำแผนที่ในงานวิจัยนี้นับว่าเป็นต้นแบบการทำแผนที่ภาษาที่ทำให้เกิดผลงานการศึกษาภาษาท้องถิ่นต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมี “แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย” (Premsrirat, 2004) ที่มีส่งแบบสอบถามไปยังผู้นำชุมชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ จำนวนกว่า 70,000 หมู่บ้าน พบว่ามีกลุ่มภาษาต่าง ๆ ในประเทศไทยกว่า 60 กลุ่มซึ่งจัดอยู่ในตระกูลภาษา 5 ตระกูล การทำแผนที่เป็นการแสดงการกระจายตัวของทุกกลุ่มภาษาจำแนกตามพื้นที่ในระดับจังหวัด ภาค และภาพรวมของทั้งประเทศ พร้อมคู่มืออธิบาย ลักษณะภาษา และวัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์โดยสังเขป

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากเอกสารวิจัยของสมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (Burusphat et al, 2011: 89) ซึ่งได้ทำการรวบรวมข้อมูลชุมชนชาติพันธุ์ผ่านการสัมภาษณ์ “เสียงภาษา” ในการพิจารณาข้อมูลใน 3 แนวทาง ได้แก่ 1) วิธีกำหนดลักษณะกลุ่มชาติพันธุ์ว่าหมายถึงชุมชนที่มีการตั้งรกรากมากกว่า 100 ปี เช่น มอญ ลาวเวียง 2) กลุ่มชาติพันธุ์ต้องอพยพเข้ามาอยู่อาศัยร่วมกันเป็นลักษณะชุมชน และ 3) ไม่นับรวมกลุ่มชาติพันธุ์จากประเทศอื่นที่อพยพเข้ามาอยู่ เช่น จีน พม่า ลาว กัมพูชา สามารถกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้จำนวน 9 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง มอญ ไทยโซ่ง ไทยพวน ไทยยวน ลาวเวียง ลาวครั่ง ลาวไต และละว้า นอกจากนี้แนวทางการสังเคราะห์ความรู้งานวิจัย

ทางดนตรีได้มีตัวอย่างงานวิจัยที่ดำเนินการ เช่น Chiengchana (2007); Suwannaphachana (2008); Boonyam (2017) และ Chimpiboon (2015) เป็นต้น ซึ่งมแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งแบบปริมาณ และคุณภาพ หรือร่วมกันทั้งสองวิธี มีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดนตรีศึกษา ดนตรีบำบัด หรือ วัฒนธรรมดนตรี แม้ว่าจะมีงานศึกษาด้านดนตรีไทยในพื้นที่เรื่อง “วัฒนธรรมไทยในดนตรีไทย : ภาคตะวันตก” (Binson, Bussakorn, Rodchangphuen, Pakorn, Puchadapirom, Patarawdee Pornprasit, Kumkom, & Paosavadi, 1990) ผ่านการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ศิลปินดนตรีพื้นบ้านในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี พบข้อมูลดนตรีและการละเล่นที่มีชื่อเสียงของภาคตะวันตกมีหลายชนิด สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ “การแสดงและการละเล่น” ได้แก่ วงกลองยาว แตรวง หนังใหญ่ หนังตะลุง ละครชาตรี โขนสด หุ่นกระบอก สวดพระมัลลย์ และ “เพลงพื้นบ้าน” ได้แก่ เหมเรือบก เพลงฉ่อย รำโขน รำวงพื้นบ้าน เพลงปรบไก่ เพลงพวงมาลัย ลำตัด เพลงเหย่ย และเพลงร่ายพรรณษา รวมถึงการผลิตสร้างเครื่องดนตรีไทยต่าง ๆ โดยเป็นการศึกษาที่ให้ภาพ “วัฒนธรรมดนตรีไทย” ในเขตจังหวัดภาคตะวันตกผ่านการศึกษาเชิงคุณภาพ แต่ไม่ได้นำประเด็นกลุ่มชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมย่อยต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประเด็นการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ Poonsuwan (2012: 44) เห็นว่าในแง่วิธีวิทยาการวิเคราะห์ภูมิมานถือเป็นการสังเคราะห์ผลการวิจัยที่มีการวิเคราะห์ปฐมภูมิจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยนักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัย ทำให้สามารถตอบปัญหาการวิจัยได้กว้างขวาง และครอบคลุมประเด็นนั้น ๆ เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบจากงานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดจากงานวิจัย และผลงานวิจัยกิจกรรมที่สำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัย คือการสรุปรวมผลการวิจัย (combine) และการเปรียบเทียบ (compare) ความแตกต่างระหว่างงานวิจัย เพื่อตอบคำถามว่า ผลวิจัยจากวิจัยในประเด็นปัญหาวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีขนาดเท่าใด ผลวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ด้วยสาเหตุหรือตัวแปรใด ทั้งนี้ขั้นตอนการนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้งานสังเคราะห์งานวิจัย ของ G. V. Glass (1981, as cited in Poonsuwan, 2012: 45) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การ

เสาะหางานวิจัย หมายถึงการเสาะค้นงานวิจัยที่ศึกษาปัญหา งานวิจัยเดียวกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบการศึกษา (2) การระบุ จำแนก และลงรหัสงานวิจัย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การอ่านเพื่อวิเคราะห์กำหนดตัวแปร การนิยาม และจัดคำคู่มือการลงรหัสตัวแปร (3) การวัดตัวแปร จากผลวิจัย และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นวิธีวิเคราะห์ เชิงปริมาณ ควบคุมค่าอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ ในพื้นที่ โดยผู้วิจัยเน้นศึกษาสังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎี ทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยาที่เกิดขึ้น ในฐานะเอกสารปฐมภูมิ กล่าวคือมีการใช้ตัวบท (text) ของงานวิจัยเพื่อพิจารณา “ลักษณะ” และ “วิธีการสร้างตัวบท” เชิงชาติพันธุ์วรรณา ผ่านหลักสูตรการศึกษาของสถาบันต่าง ๆ ประกอบกับการศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ ซึ่งมีนักวิชาการอื่น ๆ ได้อธิบาย ขยายความแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยที่เกิดขึ้นเหล่านี้ โดยผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผ่านแบบบันทึกเนื้อหาความรู้ในรูปของคำศัพท์ (term) เช่น เครื่องดนตรี พิธีกรรม และแนวคิด จากนั้นจึงสังเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ โดยประกอบด้วยรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1) เก็บข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยเริ่มต้นทำการสำรวจเอกสาร งานวิจัยที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง โดยเลือกเรื่องที่มี คำสำคัญ 3 คำ ได้แก่ (1) คำที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและศิลปะ การแสดงที่ใช้นักร้องหรือพิธีกรรมใช้เสียงเครื่องดนตรีเป็น องค์ประกอบ (2) คำที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ และ (3) รายชื่อจังหวัดที่ดำเนินงานวิจัย โดยทำการสำรวจจากฐานข้อมูล งานวิจัยในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยทั้งหมดที่เคย ดำเนินการ และเปิดให้เข้าถึงข้อมูลรายงานฉบับสมบูรณ์ (full paper) จำนวน 19 หลักสูตรในมหาวิทยาลัย 15 แห่ง โดย ผู้วิจัยได้จัดเรียงเอกสาร ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ให้กลายเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ จากนั้นจึงวิเคราะห์ อภิमान (meta-analysis) ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นตรง แบบพหุ (multiple linear regression analysis) เพื่อหา นัยสำคัญของตัวแปร

2) จัดทำแบบสอบถามและสำรวจข้อมูลในพื้นที่เพื่อ จัดทำแผนที่ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา เพื่อแสดงที่ตั้งของ “ตำบล” และฐานข้อมูลทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องใน 8 จังหวัดที่ศึกษา โดยผู้วิจัยสำรวจข้อมูลผ่านการใช้แบบสอบถาม และการลง

พื้นที่สำรวจข้อมูลในภาคสนาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านทางไปรษณีย์ จำนวน ทั้งสิ้น 318 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 119 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 42.35 สำหรับจำนวนที่ไม่ได้ส่งกลับผู้วิจัยได้ใช้วิธี การติดตามในพื้นที่ และสอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์อีกครั้ง รวมจำนวน 162 พื้นที่ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นผู้ที่ทำงาน เกี่ยวข้องโดยตรงในพื้นที่ หรือเป็นผู้อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกลุ่มชาติพันธุ์ นักวิชาการท้องถิ่น นักพัฒนาชุมชน ฯลฯ แบ่งเป็น จังหวัดเพชรบุรี 19 พื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี 28 พื้นที่ จังหวัดราชบุรี 51 พื้นที่ จังหวัดสมุทรสงคราม 4 พื้นที่ จังหวัดสมุทรสาคร 16 พื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี 45 พื้นที่ จังหวัดนครปฐม 66 พื้นที่ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 52 พื้นที่ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถรวบรวมข้อมูลดนตรี ชาติพันธุ์ในเขตภาคตะวันตก 8 จังหวัดทั้งสิ้น 281 พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 89.30 จากค่าเป้าหมาย ซึ่งรายชื่อพื้นที่ได้จากการ ระบุไว้ในงานการศึกษาของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (Burusphat et al., 2011: 91-111) จำนวน 253 ตำบล ใน 7 จังหวัด แต่เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวไม่ได้สำรวจข้อมูล ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เอาไว้ รวมถึงข้อมูลในบางอำเภอ ของจังหวัดนครปฐมที่ไม่ระบุชัด ผู้วิจัยจึงได้ทำเพิ่มรายชื่อพื้นที่ ที่สำรวจทุกตำบลใน 2 จังหวัดดังกล่าวซ้ำอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้ลง สำรวจพื้นที่เพิ่มเติมในแต่ละจังหวัด และเริ่มดำเนินการสำรวจ ข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2561 จนแล้วเสร็จในเดือน มิถุนายน ปี 2564

3) สรุปรายชื่อ และเสนอประเด็นที่ยังเป็นช่องว่างในการวิจัย ที่ยังไม่มีหลักฐานการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ ในการกำหนดประเด็นวิจัยในอนาคต ทั้งนี้วิธีการศึกษาและ ความสัมพันธ์ของข้อมูลสามารถแสดงความสัมพันธ์ในภาพที่ 1

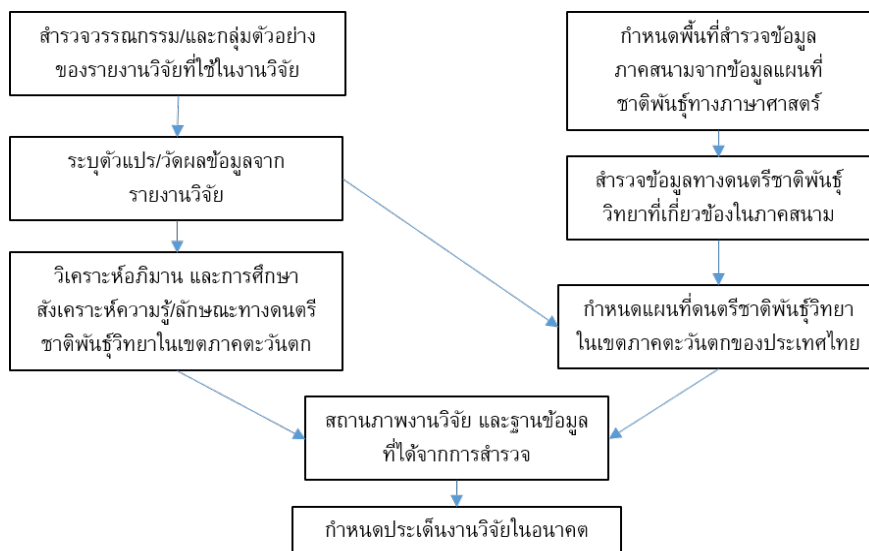
ผลการวิจัย

ผู้วิจัยรายงานผลการวิจัยตามประเด็นที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ การศึกษาทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1) สำรวจสถานภาพงานวิจัยบริเวณที่มีการระบุลักษณะ ทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยาในเขตจังหวัดภาคตะวันตก ของประเทศไทย ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเอกสารวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีหรือวัฒนธรรมศึกษาจำนวน 19 หลักสูตร ในมหาวิทยาลัย 15 แห่ง จากการสำรวจวิจัยห้องสมุด (library research) ทั้งหมด พบข้อมูลในรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในมหาวิทยาลัยเพียง 5 แห่ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2562

รวมทั้งสิ้น 36 เล่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 22 เล่ม มหาวิทยาลัยมหิดล 7 เล่ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3 เล่ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 เล่ม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2 เล่ม โดยสามารถแสดงข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับเอกสารที่ศึกษาทั้งหมดได้ในตารางที่ 1 และ 2 โดยผู้วิจัยได้จัดแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลตัวแปรหุ่นที่แสดงค่า

ไม่ต่อเนื่อง (ในตารางที่ 1) และข้อมูลที่แสดงค่าต่อเนื่อง (continuous data) (ในตารางที่ 2) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ศึกษา (2) รายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันที่ดำเนินการวิจัย (3) รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีวิทยา และ (4) จำนวนเนื้อหางานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (ที่มา : Francis Nuntasukon)

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ ประเภทค่าตัวแปรหุ่น

ตัวแปรอิสระ ประเภทค่าตัวแปรหุ่น (Dummy variable)		จำนวนเรื่อง	ค่าร้อยละ	S.D.*	Pearson's Correlation*
(1.1) ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของผู้วิจัย	(1) เกี่ยวกับดนตรี	32	88.89	0.32	0.12
	(2) ไม่เกี่ยวกับดนตรี	4	11.11	0.32	-0.12
(1.2) ระดับการศึกษาของผู้วิจัย	(1) ปริญญาโท	35	97.22	0.17	-0.66
	(2) ปริญญาเอก	1	2.78	0.17	0.66
(2.1) ข้อมูลสถาบันที่กักงานวิจัย	(1) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	22	61.11	0.49	0.05
	(2) มหาวิทยาลัยมหิดล	7	19.44	0.40	-0.14
	(3) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3	8.33	0.28	0.08
	(4) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	5.56	0.23	0.01
	(5) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2	5.56	0.23	0.02
(2.2) ระดับความเชี่ยวชาญของที่ปรึกษางานวิจัย	(1) รองศาสตราจารย์	21	58.33	0.50	0.01
	(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์	3	8.33	0.28	0.04
	(3) อาจารย์	11	30.56	0.47	-0.07
	(4) คณาจารย์ - ปริญญาเอก	24	66.67	0.48	0.05
(3.2) ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์	(1) กลุ่มชาติพันธุ์ - กะเหรี่ยง	12	33.33	0.48	0.13
	(2) กลุ่มชาติพันธุ์ - ไทยโซ่ง	10	27.78	0.45	-0.19
	(3) กลุ่มชาติพันธุ์ - มอญ	9	25	0.44	0.10

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ ประเภค่าตัวแปรหุ่น (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ ประเภค่าตัวแปรหุ่น (Dummy variable)	ค่าเฉลี่ย	ค่าร้อยละ	S.D.*	Pearson's Correlation*
(4) กลุ่มชาติพันธุ์ - ลาวเวียง	3	8.33	0.28	-0.19
(5) กลุ่มชาติพันธุ์ - ไทยยวน	1	2.78	0.17	0.09
(6) กลุ่มชาติพันธุ์ - ละว้า	1	2.78	0.17	0.10
(3.3) ข้อมูลพื้นที่วิจัย				
(1) จังหวัด - กาญจนบุรี	14	38.89	0.49	0.32
(2) จังหวัด - ราชบุรี	6	16.67	0.38	-0.14
(3) จังหวัด - สุพรรณบุรี	6	16.67	0.38	0.00
(4) จังหวัด - เพชรบุรี	5	13.89	0.35	-0.04
(4) จังหวัด - เพชรบุรี	5	13.89	0.35	-0.04
(6) จังหวัด - นครปฐม	2	5.56	0.23	-0.13
(7) จังหวัด - ประจวบคีรีขันธ์	1	2.78	0.17	-0.14

* S.D. หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Pearson's Correlation หมายถึงค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตารางที่ 2 แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ ประเภค่าต่อเนื่อง

ตัวแปรอิสระ ประเภค่าต่อเนื่อง (Continuous variable)	จำนวนเรื่อง	S.D.*	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	Pearson's Correlation*
(1.3) อายุของผู้วิจัย (หน่วย: ปี)	31.67	5.57	25	48	0.20
(2.3) จำนวนที่ปรึกษางานวิจัย (หน่วย: คน)	1.92	0.77	1	4	-0.19
(3.1) ปีที่รายงานผลการวิจัย (หน่วย: ปี พ.ศ.)	-	5.44	2541	2562	0.08
(3.5) จำนวนวัตถุประสงค์ของการวิจัย (หน่วย: ข้อ)	2.39	0.55	1	3	-0.03
(3.6) จำนวนเอกสารอ้างอิงทั้งหมด (หน่วย: แหล่ง)	39.53	15.50	8	74	0.30
(3.7) จำนวนเอกสารอ้างอิงที่มาจากต่างประเทศ (หน่วย: แหล่ง)	2.47	5.83	0	25	0.12
(3.8) จำนวนเอกสารอ้างอิงที่เป็นวิทยานิพนธ์ (หน่วย: แหล่ง)	7.61	3.82	1	16	0.12
(3.9) จำนวนเอกสารอ้างอิงที่เป็นเว็บไซต์ (หน่วย: แหล่ง)	0.42	0.97	0	4	0.26
(3.10) จำนวนภาพประกอบ (หน่วย: ภาพ)	50.14	35.94	0	139	0.58
(3.11) จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ปรากฏ (หน่วย: คน)	10.50	8.97	2	43	0.15
(3.12) จำนวนเพลงที่บันทึกโน้ตดนตรี (หน่วย: เพลง)	6.44	5.51	0	24	0.42
(3.13) จำนวนเพลงที่บันทึกคำร้อง (หน่วย: บทเพลง)	4.64	7.33	0	33	0.66
(3.14) จำนวนเครื่องดนตรีที่มีการเก็บข้อมูล (หน่วย: เครื่อง)	4.72	4.65	0	15	0.31
(3.15) จำนวนเรื่องราวประเพณีในวิถีชีวิต (หน่วย: ประเพณี)	3.11	3.94	0	14	0.10
(4) จำนวนเนื้อหาความรู้ในงานวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์ในเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก (หน่วย: หน้า)	176.69	65.57	92	431	1.00

* S.D. หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Pearson's Correlation หมายถึงค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

จากข้อมูลในตารางที่ 1 และ 2 มีข้อมูลที่สำคัญที่พบจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังนี้ 1) พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีพบว่ามีการศึกษาจำนวนมากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 38.89 โดยไม่พบข้อมูลการศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม 2) รายงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาดนตรีของกลุ่ม

ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 12 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 33.33 3) เนื้อหาในงานวิจัยมีการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาเฉลี่ย 2.39 ข้อต่อเรื่อง 4) มีการใช้แหล่งอ้างอิงข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เฉลี่ย 39.53 แหล่งต่อหัวงานวิจัย 5) มีข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ใน

แต่ละเรื่องประมาณ 10.50 คนต่อเรื่อง นอกจากนี้ 6) งานวิจัยแสดงข้อมูลประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น “ภาพ” “บทร้อง” “โน้ตดนตรี” “เครื่องดนตรี” และ “ประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์” ได้แก่ เฉลี่ยจำนวนภาพ 50.14 ภาพต่อเรื่อง บทร้อง 4.64 บทเพลงต่อเรื่อง โน้ตเพลง 6.44 เพลงต่อเรื่อง เครื่องดนตรี 4.72 ชนิดต่อเรื่อง และมีข้อมูลประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนเฉลี่ย 3.11 ประเพณีต่อเรื่อง

2) สังเคราะห์แนวคิดพื้นฐานจากงานวิจัยที่พบเพื่อระบุลักษณะสำคัญด้านวิถีชีวิตที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานเอกสารวิจัยในศึกษาความสัมพันธ์และความสำคัญของตัวแปรต่าง ๆ ในตารางที่ 1 และ 2 ทั้งหมดจำนวน 43 ตัวแปรเชิงปริมาณ ที่อาจมีผลต่อเนื้อหาความรู้ในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ (multiple linear regression analysis) ในการทดสอบ

ความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวกับตัวแปรเนื้อหาความรู้ โดยทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยนี้ โดยเลือกจากแบบจำลองที่แสดงค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) สูงสุดตามลำดับ (ตามที่แสดงข้อมูลในตารางที่ 1 และ 2) มาใช้ในการคำนวณค่าผลกระทบสัมประสิทธิ์ที่มีต่อตัวแปรต่าง ๆ จากนั้นจึงปรับปรุงสมการตามขั้น (step-wise method) โดยสมการที่ตัวแปรให้ค่า P-value ในระดับความเชื่อมั่น 95% ออกทีละ 1 ตัวแปร จนได้ข้อมูลสมการถดถอยที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทั้งหมดในตารางที่ 3 โดยใช้โปรแกรม Excel ในการคำนวณค่าต่าง ๆ ที่มีผลต่อตัวแปรตาม ข้อ (4) เนื้อหาความรู้ในงานวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์ในเขตจังหวัดภาคตะวันตก

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสถิติต่าง ๆ ของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ

	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Regression	Statistics
ค่าจุดตัดแกน X	52.2083	21.25483	2.4563	0.02	Multiple R	0.8791
กาญจนบุรี (ค่าจำเพาะของพื้นที่)	30.6102	12.25803	2.4971	0.01	R Square	0.7729
จำนวนเพลงที่บันทึกคำร้อง	4.4227	0.991224	4.4618	0.00	Adjusted R	0.7350
จำนวนเอกสารอ้างอิงทั้งหมด	1.0948	0.41607	2.6313	0.01	Standard Error	33.7548
จำนวนเพลงที่บันทึกโน้ตดนตรี	0.9577	1.322406	0.7242	0.47		
จำนวนภาพประกอบ	0.8493	0.163237	5.2032	0.00	Observations	36

ผลจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เรียงตามลำดับที่แสดงในตารางที่ 3 จำนวนทั้งสิ้น 5 ตัวแปรเป็นค่าบวก (+) ทั้งสิ้น และมีค่าความน่าจะเป็นของระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 ประกอบด้วย (1) ค่าจำเพาะของพื้นที่ (fixed-effect) พบว่ามีค่าสำคัญจากข้อมูลของจังหวัดกาญจนบุรีเพียงจังหวัดเดียวเกิดจากการใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ในการคำนวณ ซึ่งเป็นการเน้นขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และมอญ เป็นค่าหลัก (2) ค่าจำนวนเพลงที่บันทึกคำร้อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของกระบวนการศึกษาทางดนตรีชาติพันธุ์วิทยากับการศึกษาทางภาษาศาสตร์ (3) ค่าจำนวนเพลงที่บันทึกโน้ตดนตรี เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเสียงดนตรีในฐานะข้อค้นพบส่วนหนึ่งในรูปแบบวรรณกรรมลายลักษณ์ (4) ค่าจำนวนเอกสารอ้างอิงทั้งหมด เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ให้ความสำคัญกับเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ เป็นหลัก เมื่อ

เปรียบเทียบจำนวนผู้ให้ข้อมูลในงานภาคสนามซึ่งไม่มีผล และ (5) ค่าจำนวนภาพประกอบ ถือเป็นวิถีชีวิตที่สำคัญของงานวิจัยในสาขานี้ที่เน้นการสะสมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการรวบรวมในงานภาคสนาม ประกอบด้วย ภาพเครื่องดนตรี นักร้อง/นักดนตรี/นักแสดง และภาพประเพณีในวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์โดยสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทางดนตรี ทั้งนี้จากสมการถดถอยที่ประมาณค่าได้มีค่าสถิติของสมการ (adjusted R – squared) เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบาย (explanatory power) ของสมการตัวแบบเท่ากับ “0.73” ถือว่าอยู่ในเกณฑ์สูง นอกจากนี้ในทางตรงกันข้ามจากการศึกษาครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่าตัวแปรอิสระบางด้าน “ไม่มีผล” ต่อการจัดทำเนื้อหาความรู้ดนตรีชาติพันธุ์ในเขตจังหวัดภาคตะวันตก สามารถพิจารณาได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ไม่มีความแตกต่างกันในข้อมูลเฉพาะของผู้วิจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุของผู้วิจัย และการศึกษาเดิมของนักวิจัย (2) ไม่มีความแตกต่างกัน

ของลักษณะทางชาติพันธุ์และพื้นที่จังหวัดในการศึกษา (ยกเว้นจังหวัดกาญจนบุรี) (3) ไม่มีความแตกต่างกันของหลักสูตร สถาบันการศึกษา ระดับความเชี่ยวชาญของที่ปรึกษา และ (4) ไม่มีความแตกต่างกันด้านการออกแบบวิธีวิจัย ได้แก่ จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจำนวนประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่ศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวไปไม่แสดงผลต่อปริมาณเนื้อหาทางวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ

3) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการสืบค้น การสร้างแผนที่และหมวดหมู่ของเสียงดนตรีที่จำแนกได้ทางลักษณะมานุษยดนตรีวิทยาในแต่ละจังหวัด

จากการสำรวจข้อมูลในเอกสาร ร่วมกับข้อมูลในภาคสนาม พบว่ามีข้อมูลดนตรีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่เขตจังหวัดภาคตะวันตก เพียง 8 กลุ่มชาติพันธุ์ (ยกเว้นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวไต) โดยสามารถจำแนกตามพื้นที่ตำบลและกลุ่มชาติพันธุ์ได้ทั้งสิ้น 99 กลุ่ม/พื้นที่ ได้แก่ ไทยโซ่ง 31 กลุ่ม กะเหรี่ยง 25 กลุ่ม มอญ 17 กลุ่ม ลาวเวียง 10 กลุ่ม ลาวครั้ง 7 กลุ่ม ไทยยวน 7 กลุ่ม ไทยพวน 1 กลุ่ม และละว้า 1 กลุ่ม โดยมีข้อมูล 4 ตำบลที่พบข้อมูลร่วมกัน 2 กลุ่มชาติพันธุ์ รวมพื้นที่เป็น 95 ตำบลของเขตจังหวัดภาคตะวันตกที่มีบันทึกข้อมูลดนตรีชาติพันธุ์ โดยจากการสำรวจข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีของชาติพันธุ์ละว้าพบเพียงข้อมูลจากงานวิจัยในปี พ.ศ. 2542 (Trakulhun, 2009) เท่านั้น แต่ไม่พบข้อมูลในภาคสนามในปัจจุบัน โดยแผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในเขตจังหวัดภาคตะวันตก 8 จังหวัด ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

3.1) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีจำนวน 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง มอญ ไทยโซ่ง และลาวครั้ง ปรากฏอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีทั้งสิ้น 20 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอทองผาภูมิ ในตำบลชะแล ตำบลลิ้นถิ่น และตำบลห้วยเขย่ง (2) อำเภอไทรโยค ในตำบลบ้องตี้ ตำบลลุ่มสุม และตำบลศรีมงคล (3) อำเภอศรีสวัสดิ์ในตำบลนาสวน ตำบลเขาโจด ตำบลแม่กระบุง และตำบลด่านแม่ฉลวย และ (4) อำเภอสังขละบุรี ในตำบลปรังเผล ตำบลไโล่ว และตำบลหนองลู ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอสังขละบุรีในตำบลหนองลู และ (2) อำเภอไทรโยค ในตำบลท่าเสา และตำบลไทรโยค, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอพนมทวนในตำบลรางหวาย (2) อำเภอด่านมะกอกในตำบลพระแท่น และ (3) อำเภอห้วยกระเจาในตำบลสระเริง

และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอสังขละบุรีในตำบลปรังเผล

3.2) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ามีทั้งหมด 6 ชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง ไทยโซ่ง ไทยพวน ลาวเวียง ลาวครั้ง และละว้า ปรากฏอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้งสิ้น 18 กลุ่ม/พื้นที่ ดังนี้ ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่ง 4 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภออู่ทอง ในตำบลหนองไธ้ ตำบลบ้านดอน ตำบลดอนมะเกลือ และตำบลสระยายโสม (2) อำเภอสองพี่น้อง ในตำบลบางเลน ตำบลดอนมะนาว และตำบลหัวโพธิ์ (3) อำเภอหนองหญ้าไซ ในตำบลหนองขาม และ (4) อำเภอเมือง ในตำบลบางกุ้ง, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอด่านช้าง ในตำบลด่านช้าง (2) อำเภออู่ทอง ในตำบลดอนคา และ (3) อำเภอเมือง ในตำบลไผ่ขวาง, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเดิมบางนางบวช ในตำบลหนองกระทุ่ม (2) อำเภอด่านช้าง ในตำบลด่านช้าง และ (3) อำเภอหนองหญ้าไซ ในตำบลหนองโพธิ์, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอบางปลาม้า ในตำบลบางปลาม้า, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอด่านช้าง ในตำบลวังยาว และ ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ละว้า 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอด่านช้าง ในตำบลห้วยขมิ้น

3.3) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่ามีทั้งหมด 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยโซ่ง และลาวครั้ง ปรากฏอยู่ในจังหวัดนครปฐมทั้งสิ้น 10 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอกำแพงแสน ในตำบลสระสี่มุม ตำบลทุ่งกระพังโหม และตำบลสระพัฒนา (2) อำเภอบางเลน ในตำบลไผ่หูช้าง ตำบลบางหลวง และตำบลบางปลา และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอดอนตูม ในตำบลลำเหย และตำบลห้วยด้วน และ (2) อำเภอกำแพงแสน ในตำบลวังน้ำเขียว

3.4) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่ามีทั้งหมด 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ มอญ และไทยโซ่ง ปรากฏอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครทั้งสิ้น 5 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมือง ในตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลบ้านเกาะ และตำบลท่าทราย และ (2) อำเภอบ้านแพ้ว ในตำบลเจ็ดริ้ว และ ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอบ้านแพ้ว ในตำบลหนองสองห้อง

3.5) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่ามีทั้งหมด 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ มอญ และไทยโซ่ง ปรากฏอยู่ในจังหวัดสมุทรสงครามทั้งสิ้น 3 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมือง ในตำบลแหลมใหญ่ และตำบลบางจะเกร็ง และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมือง ในตำบลนางตะเคียน

3.6) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดราชบุรี พบว่ามีทั้งหมด 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง มอญ ไทยโซ่ง ไทยยวน และลาวเวียง ปรากฏอยู่ในจังหวัดราชบุรีทั้งสิ้น 30 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอปากท่อ ในตำบลห้วยยางโทน และตำบลทุ่งหลวง (2) อำเภอดำเนินสะดวก ในตำบลดอนคลัง และตำบลวังงาม (3) อำเภอบางแพ ในตำบลดอนคา และ (4) อำเภอจอมบึง ในตำบลจอมบึง, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยยวนอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมือง ในตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลดอนตะโก และตำบลห้วยไผ่ (2) อำเภอโพธาราม ในตำบลหนองโพ (3) อำเภอบ้านโป่ง ในตำบลหนองปลาหมอ และ (4) อำเภอสวนผึ้ง ในตำบลสวนผึ้ง, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอโพธาราม ในตำบลเตาปูน ตำบลคลองตากคต ตำบลชะเราะ และตำบลดอนกระเบื้อง และ (2) อำเภอบ้านโป่ง ในตำบลบ้านม่วง ตำบลคุ้งพยอม และตำบลนครชุมน์, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอสวนผึ้ง ในตำบลตะนาวศรี และตำบลสวนผึ้ง (2) อำเภอบ้านคา ในตำบลบ้านคา และตำบลบางมิ่ง และ (3) อำเภอปากท่อ ในตำบลยางหัก และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอโพธาราม ในตำบลดอนทราย ตำบลบ้านเลื่อม ตำบลบ้านฆ้อง และตำบลบ้านสิงห์ และ (2) อำเภอบ้านโป่ง ในตำบลท่าผา

3.7) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่ามีทั้งหมด 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง มอญ ไทยโซ่ง และลาวเวียง ปรากฏอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีทั้งสิ้น 8 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเขาย้อย ในตำบลหนองปรัง ตำบลเขาย้อย ตำบลห้วยท่าช้าง และตำบลทับกาง, ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอยู่ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอแก่งกระจาน ในตำบลป่าเต็ง และ (2) อำเภอหนองหญ้าปล้อง ในตำบลยางน้ำกลัดเหนือ, ดนตรีของกลุ่ม

ชาติพันธุ์มอญอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอบ้านแหลม ในตำบลบางครก และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงอยู่ในพื้นที่ 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอท่ายาง ในตำบลมาบปลาเค้า

3.8) แผนที่ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่ามีทั้งหมด 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กะเหรี่ยง และลาวเวียง ปรากฏอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทั้งสิ้น 5 กลุ่ม/พื้นที่ โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอทับสะแก ในตำบลห้วยยาง (2) อำเภอสามร้อยยอด ในตำบลศาลาลาย (3) อำเภอหัวหิน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ และ (4) อำเภอเมือง ในตำบลอ่าวน้อย และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียงอยู่ใน 1 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอหัวหิน ในตำบลหินเหล็กไฟ

4) สังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมในศิลปะการแสดงของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเขตจังหวัดภาคตะวันตกที่เคยดำเนินงานวิจัยแล้ว

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม ดนตรีชาติพันธุ์ในเขตจังหวัดภาคตะวันตก มีการสะท้อนถึงทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์พลัดถิ่น (diaspora community) ที่แต่ละชุมชนแสดงอัตลักษณ์ของดนตรีที่สำคัญของชุมชนตนเอง ผ่านการเล่นดนตรี ร้อง และรำ มีการนำเสนอข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอันว่าด้วยเรื่องราวของการพลัดถิ่น ภาษาชาติพันธุ์ และบทเพลงในงานประเพณีที่สำคัญต่าง ๆ ของชุมชน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เกี่ยวกับงานบุญขึ้นปีใหม่ (สงกรานต์) ซึ่งอาจนับว่ากลายเป็นประเพณีที่สำคัญของเกือบทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ ในขณะที่บางชาติพันธุ์พบข้อมูลคงเหลือแต่ “เพลงภาษา” ที่ใช้ในชีวิตจริง ได้แก่ ไทยยวน ไทยพวน และละว้า เช่น เพลงกล่อมลูก เพลงขับ และบทสวด โดยชุมชนชาติพันธุ์ที่ยังคงมีวัฒนธรรมดนตรีของตนเองได้ปรับเปลี่ยน ประยุกต์ใช้เครื่องดนตรี โดยเฉพาะยังมีความนิยมที่มีต่อ “แคน” และ “กลองยาว” ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถแสดงอัตลักษณ์ร่วมกันในกลุ่มวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ในเขตภาคตะวันตกเกือบทั้งหมด ยกเว้นกลุ่มชาติพันธุ์มอญที่ไม่ใช่เครื่องดนตรีดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่ง ลาวเวียง และลาวครั่ง ได้มีการประยุกต์ใช้แคน ร่วมกับเครื่องดนตรีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น พิณ กลองยาว เครื่องขยายเสียง และเครื่องดนตรีไฟฟ้า ได้แก่ กีตาร์ คีย์บอร์ด เบส ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนการแสดงดนตรีตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง หรือความต้องการของลักษณะการแสดงเป็นหลัก 3 รูปแบบ ได้แก่ การแสดง

เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว การแสดงในงานประจำปีที่ได้รับ การส่งเสริมจากภาครัฐ และการแสดงในงานประเพณี ของชุมชน เช่น งานบุญข้าวใหม่ งานศพ งานบวช งานแต่งงาน งานบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบุญวันเกิด และ งานบุญปีใหม่ ทั้งนี้ การแสดงออกวัฒนธรรมทางดนตรียังคงมีบทบาทร่วมกับการแสดงอัตลักษณ์ของชุมชนชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น การแต่งกาย และการใช้ภาษาชาติพันธุ์ เป็นหลัก

5) วิเคราะห์ประเด็นงานวิจัยที่ยังเป็นช่องว่างเพื่อ กระตุ้น ความสนใจ เผยแพร่ ถ่ายทอด หรือฟื้นฟูดนตรีชาติพันธุ์ที่ เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด พบว่า นับตั้งแต่ปี 2541 มีข้อมูลจนถึงปี 2562 มีข้อมูลงานวิจัย ในพื้นที่ตลอดเวลากว่า 20 ปี เพียง 32 กลุ่ม/พื้นที่ กล่าวคือ ยังมีอีก 67 กลุ่ม/พื้นที่ที่ยังไม่มีรายงานการศึกษาเชิงลึก หรือมีรายงานการศึกษาอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ สถานภาพงานวิจัยในปัจจุบัน ยังไม่พบข้อมูลรายงาน การวิจัยฉบับสมบูรณ์ทางดนตรีชาติพันธุ์ในเขตจังหวัด

ภาคตะวันตก จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไทยพวน ลาวครั่ง ลาวใต้ และรายงานการศึกษาทางดนตรีชาติพันธุ์ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยพบว่าประเด็นดนตรีชาติพันธุ์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ละว้าที่เคยพบข้อมูลในเอกสารวิจัย แต่ปัจจุบันไม่พบข้อมูลจากการสำรวจในพื้นที่ ซึ่งนับเป็น ประเด็นวิจัยในอนาคตที่สำคัญของพื้นที่ภาคตะวันตกในอนาคต

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ประมวลข้อค้นพบในรูปแบบฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับ รวบรวมการวิจัยเชิงลึกในแต่ละประเด็นที่ได้นำเสนอไปแล้ว เช่น การระบุตำแหน่งกลุ่มชาติพันธุ์บนแผนที่ทางภูมิศาสตร์ เอกสารการวิจัย เป็นต้น เพื่อใช้ติดตามพัฒนาการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยประเด็น รายชื่อพื้นที่และข้อมูลทางดนตรีชาติพันธุ์ต่าง ๆ สามารถ สรุปได้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลแผนที่ดนตรีชาติพันธุ์และวิจัยที่เกี่ยวข้องในเขตจังหวัดภาคตะวันตก

จังหวัด	กะเหรี่ยง	มอญ	ไทยโซ่ง	ไทยพวน	ไทยยวน	ลาวเวียง	ลาวครั่ง	ละว้า
กาญจนบุรี	✓	✓	✓	-	-	-	✓	-
สุพรรณบุรี	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓
นครปฐม	-	-	✓	-	-	-	✓	-
สมุทรสาคร	-	✓	✓	-	-	-	-	-
สมุทรสงคราม	-	✓	✓	-	-	-	-	-
ราชบุรี	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	-
เพชรบุรี	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-
ประจวบคีรีขันธ์	✓	-	-	-	-	✓	-	-

ทั้งนี้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัย “แบบผสมผสาน” เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยด้าน ต่าง ๆ ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ รวมทั้งการวิจัย เชิงสำรวจในภาคสนาม ซึ่งถือเป็นรูปแบบเฉพาะที่มีส่วนช่วย ทำให้เข้าใจประเด็นคำถามการวิจัยอย่างรอบด้าน ภายใต้ เป้าหมายและการเล็งเห็นความสำคัญของพื้นที่ในเขต ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในฐานะภูมิศาสตร์ที่มีความ จำเพาะขององค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และ ชาติพันธุ์วิทยา เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีภูมิประเทศ แบบชายแดนและภูมิประเทศกึ่งเมือง กึ่งชนบท รวมทั้งมี พื้นที่บางส่วนใหญ่อยู่ในเขตอนุรักษ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ

สำคัญของประเทศ มีความใกล้เคียงศูนย์กลางเมืองหลวง/ มหานคร ทำให้มีภาพลักษณ์ทางชาติพันธุ์ต่าง ๆ ปะปนกัน อย่างซับซ้อน ภายใต้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการ สะท้อน “ภาพแทน” ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเอกสารและข้อมูล ภาคในพื้นที่ “แบบกว้าง” มีการแสดงลักษณะข้อมูลภาพรวม มากกว่าให้ข้อมูลเชิงลึกเฉพาะประเด็นเพื่อแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างภาพสะท้อนของภูมิภาคศึกษา ที่มีความต้องการการอนุรักษ์รักษาความหลากหลายและ อัตลักษณ์ ร่วมกับการใช้งานดนตรีภายใต้วัฒนธรรมที่มี ขอบเขตชายแดนของรัฐ-ชาติเป็นโครงสร้างความเหลื่อมล้ำ ทับซ้อนหลายระดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผู้วิจัยเห็นว่าจากการศึกษาสถานภาพงานวิจัยผ่านเอกสารเกือบทั้งหมด มักจะกล่าวถึงอัตลักษณ์ในดนตรีของชาติพันธุ์ตัวเองที่สนใจศึกษา แต่ยังละเลยปฏิกิริยาภายนอกและแรงสนับสนุนต่าง ๆ ของชุมชน งานวิจัยส่วนใหญ่มักเลือกอธิบายการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์ภายใต้ “ระบบความเชื่อ” ที่สะท้อนออกมาในพิธีกรรมของชุมชน แม้จะมีการรวบรวมและวิเคราะห์โน้ตเพลงรวมถึงการอธิบายตรวจวัดขนาดเครื่องดนตรีเดิมที่หลงเหลือเป็นหลัก แต่ยังเป็นวิธีวิทยาที่จำกัดต่อการทำความเข้าใจข้อมูลเชิงประจักษ์และไม่เป็นวัตถุวิสัย เช่น นักวิจัยยังคงตรวจวัดเสียงด้วยชลุ่ยเพียงออ และการบันทึกเพลงด้วยโน้ตไทย นอกจากนี้การวิจัยในพื้นที่เดิมยังขาดการอธิบายข้อมูลเชิงคุณภาพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปฏิกิริยาจากรัฐ-ราชการ หรือกระบวนการขับเคลื่อนของเศรษฐกิจต่อการดำรงอยู่อาชีพนักดนตรีชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่อย่างชายขอบในเขตแดนชุมชนของตัวเอง ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยเชิงพื้นที่ทั้งในแบบการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ

2. ประเด็นการศึกษาผลกระทบที่มีต่อการสืบทอดสืบทอด การผสมผสานทางวัฒนธรรม หรือพัฒนาการต่าง ๆ ของดนตรีชาติพันธุ์ภายในพื้นที่ ยังไม่ถือเป็นความสำคัญหลักของการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นข้อเสนอต่อหัวข้อการศึกษาในอนาคตที่ควรมุ่งเน้นงานด้านการพัฒนาในพื้นที่

References

- Binson, Bussakorn, Rodchangphuen, Pakorn, Puchadapirom, Patarawadee, Pornprasit, Kumkom, & Paosavadi, Pornprapit. (1990). **Thai Culture in Thai Music: The Western Region of Thailand (วัฒนธรรมไทยในดนตรีไทย : ภาคตะวันตก)**. Bangkok: Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Burusphat, Somsonge, Deepadung, Suharitlak, Suraratdecha, Sumittra, Patpong, Pattama, Ardsmiti, Narong, & Setapong, Pichet. (2011). Ethnolinguistic maps of the western region of Thailand (แผนที่กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย). **The Journal of Language and Culture**, 30(2): 83-114.
- Boonyam, Treetip. (2017). Synthesis of Research Theses in Music in Thailand During 2005-2014. **Silpakorn University Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts**, 17(3): 211-232.
- Chiangchana, Natee. (2007). **Synthesis of research in music education: a meta-analysis and content analysis (การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา : การวิเคราะห์ห้วงภูมิและวิเคราะห์เนื้อหา)**. Master's dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Chimpiboon, Puchong. (2015). Music Therapy for People with Cerebral Palsy: A Systematic Review. **Research and Development of Persons with Disabilities**, 12(15): 88-120.
- Euaprasert, Kanya. (1987). **Information Resources Related to Local Studies in Western Thailand (ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาท้องถิ่นในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย)**. Master's dissertation, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Gainey, J. W., & Thongkum, Theraphan, L. (1977). **Language map of Thailand handbook (คู่มือแผนที่ภาษาในประเทศไทย)**. Bangkok: Central Institute of the Language, University Affairs.
- Poonsuwan, Siriyupa. (2012). Meta-analysis: Conducting Research about Research (การวิเคราะห์ห้วงภูมิ : การวิเคราะห์ที่เหนือกว่าการวิเคราะห์ทั่วไป). **Journal of Research and Curriculum Development**, 2(2): 44-51.
- Premssirat, Suwilai. (2004). **Ethnolinguistic maps of Thailand (แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย)**. Bangkok: Office of the National Cultural Commission Ministry of Culture.
- Suwanaphachana, Phodchara. (2008). Knowledge Codification and Development of Ethnomusicology (การประมวลความรู้และพัฒนาการของการศึกษาวัฒนธรรมการดนตรี). **Journal of Language and Culture**, 27: 75-98.
- Trakulhun, Wiboon. (2009). **Music of Ugong, a Hill Tribe, in Suphanburi and Uthai Thani Province, Thailand (ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์อุก้อง : กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอุทัยธานี)**. Master's dissertation, Mahidol University, Nakorn Pathom, Thailand.